

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. Μετάφραση

Ο Καίσαρας ενδιαφέρθηκε πολύ ν' αγοράσει το κοράκι. Το αγόρασε λοιπόν για είκοσι χιλιάδες σηστερτίους. Αυτό το παράδειγμα παρακίνησε κάποιον παπουτσή να μάθει σε ένα κοράκι τον ίδιο χαιρετισμό. Για πολύ καιρό μάταια κόπιαζε· κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτσή συνήθιζε να λέει: «Κρίμα στον κόπο μου» (ή «έχασα το λάδι και τον κόπο μου»). Επιτέλους το κοράκι έμαθε το χαιρετισμό και ο παπουτσή επιθυμώντας τα χρήματα, το έφερε στον Καίσαρα. Ο Καίσαρας, αφού άκουσε το χαιρετισμό είπε: «Στο σπίτι ακούω αρκετούς τέτοιους χαιρετισμούς».

Γιατί όπως οι νόμοι βάζουν την ευημερία όλων (ή τη γενική ευημερία) πάνω από την ευημερία του κάθε ατόμου χωριστά, (ή πάνω από την ατομική) έτσι ο καλός και ο σοφός άνθρωπος και αυτός που υπακούει στους νόμους φροντίζει περισσότερο για την ευημερία όλων (ή του συνόλου) παρά (για την ευημερία) ενός οποιουδήποτε (ατόμου) ή τη δική του. Και δεν πρέπει να επικρίνεται περισσότερο ο προδότης της πατρίδας παρά ο προδότης του κοινού συμφέροντος, ή όποιος λιποτακτεί από τη γενική ευημερία για χάρη της ατομικής του ωφέλειας και ευημερίας. Απ' αυτό το δεδομένο συμβαίνει ώστε να είναι αξιόπαινος (να πρέπει να επαινείται) αυτός που πέφτει για την πατρίδα (ή την πολιτεία) επειδή αμόζει να είναι πιο αγαπητή σε εμάς η πατρίδα παρά εμείς οι ίδιοι.

Μονάδες 40

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά και επίθετα:

- ΑΠΑΝΤΗΣΗ
- milium
 - sestertios
 - par/pari
 - ave (-i)
 - utilitatum (-ium)
 - communia

Μονάδες 9

1.β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες:

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- quoddam
- tales
- unorum aliquorum
- tuis
- meme

Μονάδες 6

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

- docturus esset
- impendendo
- soliti estis
- disceret
- afferreris
- anteponendae sunt
- consulturi
- fac -facite / fi-fite
- laudandi fueritis
- casurum esse

Μονάδες 11

2.β. Να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
diu	diutius	diutissime
satis	satius	-----
multum	plus	plurimum
magnopere (magno opera)	magis	maxime

Μονάδες 2

2.γ.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

cupidius
cupidioris
cupidiori
cupidius
cupidius
cupidiore

meliores
meliorum
melioribus
meliores
meliores
melioribus

Μονάδες 2

3α. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- **ut enim leges omnium salutem singulorum saluti anteponunt:** είναι δευτερεύουσα απλή παραβολική πρόταση που λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης. εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut* (στην κύρια υπάρχει το επίρρημα *sic*) κι εκφέρεται με οριστική (ενεστώτα) γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα.

- **ut laudandus is sit:** δευτερεύουσα ουσιαστική-συμπερασματική πρόταση ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα «fit». Εισάγεται με το συμπερασματικό σύνδεσμο *ut* κι εκφέρεται με υποτακτική (επειδή στη λατινική το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μία υποκειμενική κατάσταση) χρόνου ενεστώτα (*laudandus sit*) λόγω της εξάρτησης από ρήμα αρκτικού χρόνου (*fit*) εκφράζει το σύγχρονο στο παρόν, έχουμε όμως ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (σύγχρονισμός κύριας και δευτερεύουσας) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

- **qui pro re publica cadat:** δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο «is», εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *qui* κι εκφέρεται με υποτακτική (*cadat*) (λόγω έλξης από την υποτακτική *laudandus sit*) χρόνου ενεστώτα λόγω εξάρτησης από ρήμα αρκτικού χρόνου (*fit*), εκφράζει το σύγχρονο στο παρόν.

Μονάδες 6

3β. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Debemus vituperare proditorem patriae.

Μονάδες 2

3γ. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Cum Caesar salutationem audivisset.
(ή postquam Caesar salutationem audivit)

vir, qui parat legibus

Μονάδες 4

3δ. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Caesaris multum interfuit ut corvum emeret.

Μονάδες 2

4α. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Sutor dixit «Doceam corvum parem salutationem».

Scriptor narrat tandem corvum salutationem didicisse et sutorem, cupidum pecuniae eum Caesari attulisse.

Μονάδες 6

4β. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ave (avi) non respondente.

Μονάδες 2

4γ.

ΑΠΑΝΤΗΣΗnobismet*Μονάδες 2*

4δ.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- millibus** : είναι αφαιρετική (συγκεκριμένης) αξίας στο emit.
- cupidus** : είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο sutor.
- pecuniae** : είναι γενική αντικειμενική (ή ως συμπλήρωμα) στο cupidus.
- salutationum** : είναι γενική διαιρετική στο satis.
- singulorum** : είναι γενική υποκειμενική στο saluti.
- legibus** : είναι αντικείμενο στο parens.
- utilitati** : είναι δοτική προσωπική χαριστική στο consulit.
- nobis** : είναι δοτική αντικειμενική στο cariorum.

Μονάδες 5